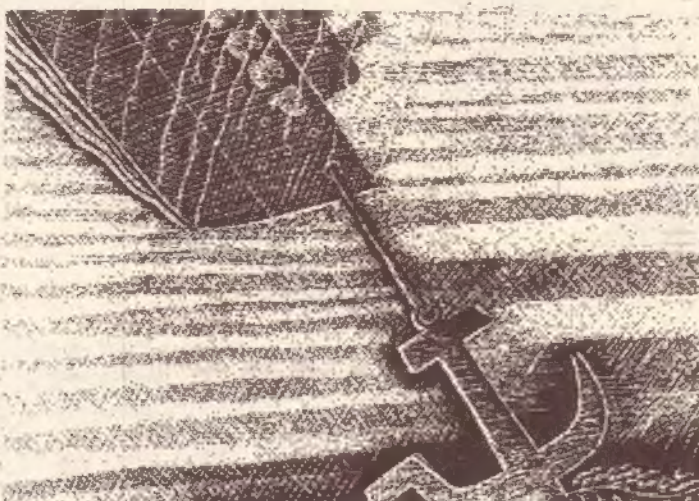

РЭБУС РЭВАЛЮЦЫІ

Ці разгадаюць яго нашчадкі?

якой змог дасягнуць рэвалюцыйны прэцэдэнт, які пачаўся ў Расійскай імперыі ў лютым (сакавіку) 1917 г. Такія "кропкі" былі і ў Англіскай рэвалюцыі XVII ст. (да разгрому левелераў), і ў Французскай XVIII ст. (якібінская дыктатура) і ва ўсіх іншых рэвалюцыях. Пасля іх, як правіла, надыходзіў спад масавага рэвалюцыйнага энтузіязму на сельніцтва, страты ім веры ў здольнасць палітычных лідараў, якім быў аказаны давер, выканаць свае абавязкі і, які вынік, "скідаў" гэтых лідараў блокам больш "левых" і ўсё раней зваротных "правых". У расійскай рэвалюцыі гэтага ў сілу шэрагу прычын не адбылося. І "кропка" пераважыла ў "алучок", які зацягнуўся амаль на 3/4 стагоддзя.

Да пачатку II Усерасійскага з'езда рабочых і салдацкіх дэпутатаў большасць палітычных партый, якія аб'явілі на прыходзе да ўлады выканаць свае праграмы вываду краіны з крызісу шляхам правядзення рэформ "зверху", ужо сталі банкрутамі. Таму з'езд аддаў галасы тым, хто сам не выходзіў нічога, а аб'яваў толькі стварэнне ўмоў, пры якіх "працоўныя масы" самі (праз выбары і кантралюемыя ім Саветы) змоглі б вырашыць свае праблемы: саўдаты — спыненне вайны, ліквідацыя свайго бясправяднага становішча, сяляне — спрэждзявага, на іх думку, пераармавання зямлі, рабочыя — устанавленне кантролю за вытворчасцю і рэалізацыяй прадукцыі, гарадскія беднякі ў цэлым — палепшэння жыллёвых умоў, забеспячэння прадуктамі харчавання, нацыя — рэалізацыя свайго права на самавызначэнне аж да стварэння незалежных дзяржаў і г.д.

Пры гэтым давер быў аказаны не толькі большавікам, якія прадставілі, дарчы, не манілі і не, а даволі разнастайна на палітычнай афарбоўцы аб'яднанне прадставіцельства левых сіл у сацыял-дэмакратычнай руху, некалькіх з якіх увайшлі ў яго незалежна да падзеяў 25 кастрычніка. У склад абранага з'ездам Цэнтральнага выканаўчага камітэта, акрамя 62 большавікоў, увайшлі 29 левых эсэраў, 6 сацыял-дэма-

яго праўнікі — дронныя, тым больш, што насельніцтва на 3/4 было непісьменным, а большасць частка, якая засталася, магла толькі чытаць і пісаць!

Гэта вера забяспечыла яму масавую падтрымку як у гады грамадзянскай вайны, так і ў наступныя дзесяцігоддзі, нават нягледзячы на пераход да камандных метадаў кіравання і адыход у сувязі з гэтым ад цэлага шэрагу абвешчаных ім жа раней прынцыпаў.

Так, "Дэкларацыя правоў працоўнага і эксплуатаемага народа" ўся паўната ўлады на месцах перадавалася мясцовым Саветам, а цэнтральная ўлада павінна была фарміравацца іх з'ездам. Пры гэтым яны мелі права самі вырашаць: удзельнічаць ці не ў рабоце такога з'езда і фарміруемага ім урада. Але, каб пазбегнуць таго, што з-за непісьменнасці выбарчыкаў дзе-небудзь у Саветы прабыраць "контррэвалюцыйны элемент", і адмовіцца ад іх, уключыўшы нацыянальна-тэрытарыяльныя, паступова пазбавілі магчымасць прымаць якую-небудзь самастойнасць.

Па гэтых жа матывах права нацыя на самавызначэнне было падмешана правам цэнтральных кіруючых органаў вырашаць: якая супольнасць людзей заслугоўвае таго, каб называцца нацыяй, а якая не, і якую форму нацыянальна-тэрытарыяльнага суверэнітэту дараваць ёй. Былі практычна зведзены на нішто правы рабочага кантролю за дзеяннямі адміністрацыі па арганізацыі вытворчасці і рэалізацыі прадукцыі, правы сялян на свабодны выбар форм гаспадарання на перададзенай ім дзяржавай зямлі.

Гэтыя і іншыя "карэкціроўкі" першых, прынятых на хвалі рэвалюцыйнага ўдзёму ўрадавых актаў часта проста не аналізаваліся большасцю "працоўных мас" з-за свайго непісьменнасці. А калі на іх і звярталася ўвага, то яны ўспрымаліся як вымушаныя меры ператварэння краіны ў "адзіны ваенны лагэр" на час барацьбы са знешняй і ўнутранай контррэвалюцыяй. Гэта ж успрымалася і паступовае "ачышчэнне" дзяржапарату "зверху данізу" ад усіх інашдунцаў, спачатку прадставіцельства іншых партый (левых, эсэраў, сацыял-дэмакратаў "Інтэрнацыяналістаў" і інш.), якія казаліся ў ім, а затым і ад рэальных "ухлістаў" у адзіна кіруючых камуністычнай партыі, якія засталіся, бо ў штабе ваеннага лагэра не павінна быць рознагалосся і накіс...

Да чаго ў рэшце рэшт прывяла гэта барацьба за ўстанавленне "аднадушнасці зверху данізу" — агульнавядома, і няма неабходнасці паўтараць яшчэ раз, тым больш, што намі разглядаецца толькі адно пытанне: "Якія

асаблівае абумовілі састаў сфарміраванага 26 кастрычніка (8 лістапада) 1917 г. урада і далі магчымасць яму дабіцца таго, да чаго імкнуліся, але не змоглі дамагчыся ні царскі, ні Часовы, ні адзін са сфарміраваных пазней антысавецкіх урадаў — устанавлення жорсткага кантролю практычна за ўсім эканамічным і палітычным жыццём краіны, як сродку вываду яе з крызісу шляхам ператварэння "зверху"?

Аналіз падзей як тых, што папярэднічалі яго фарміраванню, так і наступных дзеянняў выявіць наступнае:

1. Выбар для аперы канкрэтнага сацыяльнага асяродка, аб'яднанага ў адзіны выхад агульнай назвай "працоўныя масы" і афіцыйнае адмаўленне ад намеру праводзіць ператварэнні ў інтарэсах усіх без выключэння слабаграмадства;
2. Палітычнае вывучэнне комплексу патрабаванняў "працоўных мас" і найбольш папулярных варыянтаў іх выканання;
3. Уключэнне менавіта гэтых варыянтаў у праграму сваіх пераважных, незалежна ад таго, ким яны былі распрацаваны. Так, ідэя фарміравання сацыяльна-рэвалюцыйнага "зверху" была ў многім заложана ў выхадна-высновах, якіх мёр па асабліва аграрнай праблеме — у левых эсэраў.

4. Заклік да "працоўных мас" актывізаваць уключэнне ў працу рэвалюцыі на месцах абвешчаных мерапрыемстваў, хоць бы зразумела, што большасць прадставіцельства гэтых "мас" адмаўлялася роля протэсту выканаўшай;

5. Выкарыстанне для забеспячэння рэвалюцыі прадзіваўных мерапрыемстваў крыві сродкаў, якія раней не прымяняліся і не закрывалі інтарэсаў "працоўных мас" у адзіным выхадзе — канфіскацыі ляментаў, прыватных банкаў, прадпрыемстваў і г.д.;

6. Спалучэнне прадзіваўных мерапрыемстваў з дэманстрацыяй "нарастання поспеху", якім нават нямаючы...

Гэтыя і іншыя асаблівае характары выбару і рэалізацыі пераважных мерапрыемстваў і далі магчымасць атрымаць Саветам ураду "вотум даверу працоўных мас" на доўгі перыяд. І падобна на тое, як штангіст, падмаючы на транзіроўцы тэніс металу, адмаўляецца ад прапановы рабіць тое ж, а можа і менш, напрыклад, на складзе, няхай нават за плату, гэтыя "масы" на працягу дзесяцігоддзя адмаўлялі ўсё, у чым бачылі хоць бы намік на пераўтварэнне прынцыпу добраахвотнасці іх удзелу ў эксперыментах паводу "свабоды будучыні".

Таму і ў нашых умовах пры правядзенні антыкрызісных мерапрыемстваў варты выкарыстаць вопыт даволі нядаўняга палітычна-карыянальнага эпохі Р.Паддзіна, і першым чым іх прадзіваць, вывесці: што, дзе, калі і як ужо рабілася ў гэтым напрамку, у тым ліку і ў кастрычніку 1917 г. у былой Расійскай імперыі. Не для сляпога капіравання, а для ўліку вопыту мінулага пры дзяянні ў новых умовах.

Юры АФОНІН.

У Віцебску пры консульстве Латвійскай рэспублікі адкрылася Нядзельная латышская школа. Яе вучанцы сталі як дзеці латышоў, якія жывуць у абласных цэнтры, так і беларусаў і рускіх. За час навучання дзеці змогуць пазнаёміцца з гісторыяй і традыцыямі Латвіі, а таксама навучыцца пісаць і гаварыць па-латышску.

Фота Аляксандра ХІТРОВА, БЕЛІНФАРМ.

Юры АФОНІН.

У ЭМІРАТЫ, НА ВЫСТАЎКУ

Беларускія прадпрыемствы, відцы, сур'эзна спрабуюць заваяваць рынак збыту сваіх тавараў на Усходзе. І намераны на снежань другая нацыянальная беларуская выстаўка ў Арабскіх Эміратах паўвядзлі гэты.

Як паводзіць на правядзенне пасаджэнні арганізацыі выстаўкі першы намеснік міністра прамысловасці і гандлю Вячаслаў Некрашэвіч, які выязджаў на месца яе правядзення, беларускіх прадпрыемстваў чакае добры прыём. У ходзе пазнаёміўся з умовамі выстаўкі, у прыватнасці, бакі дамовіліся аб выдзяленні для нашых аўтамабіляў і трактараў-будукоў месца на адкрытай пляцоўцы выставачнага павільёна, аб бясплатным карыстанні тэхнічнымі сродкамі для афармлення стады.

У распрадажэнні членаў дэлегацыі рэспублікі будзе легкава аўтамабілі. Выяшаны таксама арганізацыйныя пытанні па даставцы і размяшчэнні людзей у двух чатырохкозковых аўтамабілях. Акрамя таго, прадпрыемствы, якія прымаюць удзел у выстаўцы, ужо атрымалі ўсю інфармацыю, што датычыць умоў правядзення гандлёвых аперацый у краіне.

Магчыма, у ходзе выстаўкі свой тавар на ўсходнім рынку змогуць паказаць беларускія мадэльныя, у стады перагавораў і пытанне аб прадстаўленні месца на выстаўцы беларускім кулінарам.

"ЗЯЛЁНАЕ" СВАТЛО ДЛЯ АЛЕЮ

У апошнія месяцы ў Расійскай сталіцы днём з агнём не знойдзеш алею. У сувязі з гэтым разка знізіліся тарыфы на некаторыя ўвоз алею з-за мяжы. Сланечнікавы, соевы, распавы, свіравы, гарчычны алеі цяпер можа ўвозіцца бясплатна.

БЕЛІНФАРМ.

ПАГАНДЛЮЕМ!

Усходнееўрапейскі цэнтр гандлю "Гідэя-экспэ" з 17 па 19 лістапада ладзіць эканамічны форум "Суседзі-94", у якім з украінскай і прыбалтыйскай дэлегацыямі будуць браць удзел і беларускія прадпрыемствы.

Яны рыхтуюцца заключыць шэраг гандлёвых пагадненняў з вытворцамі суседніх краін, а таксама абмяркуюць разам з імі праблемы ўзаемадзеяння і падаткаў, таваравабену і мытнай неадарэгуляванасці гандлю. Важнымі для беларускай дэлегацыі стануць таксама перамавы з польскімі прадставіцтвамі аб магчымым выкарыстанні беларускімі вытворцамі порта Гідэя і яго мытных складаў.

Наталля ВАЛАКІДА.

АБАРОНА ІНВЕСТИЦЫЙ: З КІМ МЕЦЬ СПРАВЫ

Беларусь у апошнія гады заключыла шэраг пагадненняў аб узаемнай абароне інвестыцый з краінамі далёкага замежжа: ЗША, Вялікабрытанія, Францыя, Германія, Швейцарыя, Фінляндыя, В'етнам і КНР. Ужо падрыхтаваны да падпісання пагадненні аб узаемнай абароне інвестыцый з Галандыяй, Румыніяй, Швецыяй і Турцыяй.

Уладзімір СТАРАСЦЕНКА.

СПАДЧЫНА

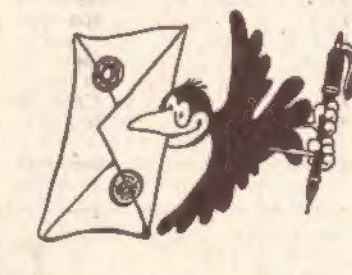

Дрэмле памятка гзён

Унікальны куток беларускай гісторыі захавалася ў Ашмянскім раёне. Тут, у мястэчку Гальшаны, быў калісьці цудоўны архітэктурны ансамбль. Тут жыў і праціў магнат Павел-Стэфан Сапега, адсюль пайшла радаслоўная польскіх каралёў сямейства Ягелонаў, з гэтых мясцін была і жонка знакамітага князя Вітаўта Юлія Альшанская... Цяпер збудаванні прышлі ў заняпад, але, на шчасце, яшчэ засталіся неразбуранымі. У прыстасаваным памяшканні ў будынку касцёла знаходзіцца тут і філіял Нацыянальнага мастацкага музея Беларусі, дзе сабраны сотні ўнікальных экспанатаў. У сувязі з рэканструкцыяй касцёла музей можа пазбавіцца і гэтага памяшкання.

Цяпершы сэнс гаворыць за тое, каб размясціць экспазіцыю ў адрастаўраваным унікальным замку Гальшанскім, які захавалася да нашых дзён. Наплыв турыстаў тут быў бы вялікім: бо Гальшаны стаяць на скрыжаванні дарог у Прыбалтыку, Польшчу, усходнюю Беларусь.

Тэкст і фота Рамана КАБЯКА, БЕЛІНФАРМ.

ПРЫЕМНАЯ ЧАРГА

Зайшла ў тэатральную касу і здзіўлялася: ла акцыя стаіць чарга па білеты. Спачатку падумалася, што, нажэ, прэм'ераў якіх-небудзь тэатраў. Але не, звычайны рэпертуар. У чарзе ж сталі маладыя людзі. І, як мне сказала касірка, білет маравіць па прадзіваўных калі, то людзі пачалі чэсцей наведваць тэатр, чым у мінулым тэатральным сезоне.

Прыемная нечаканасць. Чаго не сказаць пра кінатэатры. У адзін з вечараў зала "Кастрычніка" была амаль пустой. І так апошнім часам бывае дастаткова часта.

Гледзачам надакучылі амерыканскія бавалкі, нацыяналістычныя і эротычныя і экзатычныя карцінкі, пасмяяны з таннага гунару. Прыемна адзначыць, што

ПАШТОВАЯ СКРЫНКА

людзі зноў пацягнуліся да сапраўднага мастацтва, якое, як вядома, не памірае.

Ганна МАСЛЯКОВА.

КАЛІ АДБІРАЮЦЬ СВАБОДУ

З Наташай мы вучыліся разам у школе, толькі ў розных класах. У яе, як і ў нас, былі і пянерскія, і камсамольскія добраахвотна-прымусовыя сходкі са шматлікімі "паперкамі" і пратаколамі, заклікі выконваць розныя статы і наказы.

Надаўна я зноў сустрэлася з ёй. Сумы позір, патульня вочы. "Я верыла", — сказала дзяўчына і колькі болю было ў гэтых словах. Мне падумалася, што ёй не хапала ўнутранай свабоды. Нас вучылі слепя верыць фальшым, хлусні гарлапаватых, "Чалавек нямае — ёсць грамадзянін". Але кожны грамадзянін — гэта яшчэ асоба, у якой ёсць свае захапленні, думкі, мэры. А ўсё гэта перакрэслілі. Кожнага чалавека нешта ў жыцці падмагнуло. А ці гэта быў падмагнутым пакленнем?

Я маркую свабоду — гэта ўменне карыстацца кожным імгненнем жыцця, мець свае думкі — уласныя думкі, якія, магчыма, будуць не такія, як у іншых.

У ЧАКАННІ РАМОНТУ

Усё сваё жыццё я і мой муж Іван Міканавіч прапрацавалі ў арганізацыі МПМК-188 г.Валожына. Адтуль і на пенсію пайшлі. Працавалі добра. Ніхто дроннага слова не сказаў. Адны падзякі, прэміі. Брыгада ў нас была невялікая — тры чалавекі. Як толькі з'явіцца які-небудзь новы аб'ект, адразу ж кінуць брыгаду Аляксандравіча. Маўляў, працуючы добра і ў тэрмін робяць усё, ды і не патрабуюць лішняга. Работу прыходзілася рабіць розную: і тынкавалі, і літку клалі, і фермавалі, і бялілі. І так, пасля на пенсію не пайшлі. Праўда, мой муж да пенсіі меў не дацягнуў. Не паспеў прарадавацца пенсіяй.

Святлана ЧАРНАЯ.

ПА-СУСЕДСКУ

Рыэлтэры — гандляры кватэрамі і нерухомым маймушчам — ужо сёння стварылі спецыяльны фонд падтрымкі і дапамогі ў асаблівых неабходных тэхніках, але "вартыя парадку" не спешаюць заняць свабодную нішу на рынку гандлю жыллем.

Н.А.АЛЕКСАНДРОВІЧ, г.Валожына.

СУД ГОНАРУ ЛІТОВСКАГА ПРЭМЕРА

Літоўскі прэм'ер Адольфас Штжаўціс, які вярнуўся пасля афіцыйнага візіту ў Вялікабрытанію, з'явіўся ў другі гарадскі суд Вільнюса, дзе вядзецца справа па іску, пададзенаму кіруючым Літоўскага ўрада аб абароне гонару і годнасці.

Справа ўзбуджана супраць лідэра правай апазіцыі Вітаўтас Ландсбергіс, які 28 верасня на прэс-канферэнцыі, што трансліравалася па радыё, выказаў падзёржанне, што прыватнасці аднаго з кафе Літоўскага сталіцы магла быць выгада прэм'еру.

Адказчык на суд не з'явіўся. Яго адвокаты запатрабавалі, каб ім прадставілі ўсе даку-

БАНДЫ НА РЫНКУ ЖЫЛЛЯ

У жыллёвым дэпартаменце Масквы правялі "круглы стол", прысвечаны праблемам прыватнасці і куплі кватэр. Невядома, ці пераважылі ў гэтым дэпартаменце Мінскай Масквы адназначна сказаць на рынку жылля ў Маскве дзейнічаюць цэлыя банды і паводзіць яны сабе вельмі дэкары.

Справа ў тым, што міліцыя не мае дастатковай інфармацыі аб тых кримінальных прэцэдэнтах, якія адбываюцца на рынку кватэр, пекельны ў ГУУС Масквы жыллёвыя праблемы наймаўцаў толькі тры супрацоўнікі.

ЗНІК АПОШНІ ПОМНІК

У Крамлі дэманіраваны апошні помнік У.І.Леніну.

З 1967 года, паводле задумкі архітэктара Пінчука, Ільіі мірна сядзеў на лавцы ў адным са скверыкаў на Іванавскай плошчы, а цяпер знік. Паводле афіцыйнага паведамлення, існаванню помніка перашкодзіла падземная траса каналізацыі, якая праходзіла ажраз пад ім.

БЕЛІНФАРМ.

ЗДАРЭННІ І КУР'ЭЗЫ

"ЖАРТ"
ВЫЛЕЗ БОКАМ

На здзіўленне "жартуноў", якія паведамілі па тэлефоне "02" аб выдзяленні па падкладанай у адной са школ Віцебска бомбы, міліцыя адправілася не па указаным адрасе, а проста да іх дадому.

Гэта ўжо другі "жарт" у Віцебску на працягу кастрычніка. Раней ён датычыў кінатэатра "Беларусь". Паведамленне пра кошт выезду, напрыклад, пакарнай машыны (а кіламетр яе прабега каштуе 1500 рублёў) ніякага ўздзеяння на "жартуноў" не зрабіла. Але, як аказалася, міліцыя прыняла і іншыя меры. Бацькі гэтых "жартуноў" кампенсуюць цяпер раскоды, якія панеслі вартыя правапарадку.

"ТАРЭЛАЧНАЕ
НАШЭСЦЕ"

Не ведала яшчэ такога "тарэлачнага нашэсця" станцыя Брэст-Паўночны, дзе арганізаваны перавалачныя работы ў сувязі з рознымі размерамі чыгуначнай калі на Заходзе і ў нас.

Калі раней у гэты час асноўныя клопаты былі звязаны з транзітам бульбы, то цяпер з-за мяжы ў вялікай колькасці хлынула гаралка. Штодзённая яе прыходзіць сюды да трыццаці вагонаў. Пасля перагрузкі поезда вазяць гэты ярка размаляваны напатак нашым усходнім суседзям. Уражанне такое, што ўсё расійскае лікёра-гаралачнае завода спыніліся.

РАБУЮЦЬ...
МІЛІЦЫЮ

Казусная сітуацыя. Але для В.Канюшкі, начальніка Аршанскай чыгуначнай міліцыі, яна зусім не смешная, а нават сумная — з гаралка, які не ахоўваецца, сапраўды навіскі замкоў, злучаныя выкралі службовую аўтамабіль.

Падпалкоўнік звярнуўся па дапамогу да калег тэрытарыяльнага аддзела. Хутка за горадам знайшлі прапажу. Злучэнцы здаволіліся толькі тым, што вырвалі, як кажуць, "з мясам", радыёстанцыю. Заставаўся наважы, калі яны адклікнуцца не на борце міліцэйскага "УАЗа", а з камфортабельнай скораснай машыны замежнай маркі.

І "ЖЫГУЛІ" ўМЕЮЦЬ
ЛЯТАЦЬ

Не па ўласнаму жаданню ўзляцеў у паветра легкавы аўтамабіль. Падпіў яго выбух.

Здарылася гэта ў Віцебску, я дама па Маскоўскім праспекце. Відзішча не з прычым. Тым больш не пазайздросціць уладальніку. Хоць мясцовыя сышчыкі прытрымліваюцца іншай думкі. Спаленая аўтамабіль — палова бяды. Відзіш, у кашулі нарадзіўся наместнік начальніка транспартнай службы аднаго з акцыянерных таварыстваў, пакольні яго не аказалася ў той момант у салоне. "Жыгулі", як вядома, проста так не ўзлятаюць.

"ІКОРНЫ" ЦЯГНІК

153 блішчкі чорнай ікры на суму 2 мільёны 666 тысяч рублёў знайшлі пагранічнікі пункта

пропуску "Брэст-Цэнтральны" ў адным з вагонаў поезда Масква—Прага.

У вагоне другога поезда, які ішоў з Сінферопля ў Бэршаву, прыкладна на тую ж суму камфіскавалі 10 фрозерных электранашы. Пакольні такія каштоўныя грузы былі знойдзены не ў купе, а на так званай нейтральнай тэрыторыі, то ёсць гаспадары мелі поўнае права не аб'яўляцца. Што яны і зрабілі.

НАСТАЎНІК—КАТ

На два гады пазбавіў волі Дошчыцкі нарсуд настаўніка адной са школ гара, выбравшы яму мерай стрымання прыцягненне да працы ў месцах нагляду.

Настаўнік-мучыцель абавязаваны ў сістэматычным няясненні паводзі, якія па характары з'яўляюцца катаннем, 13-гадовай прыёмнай даччы.

МАРАЛНЫЯ КОДЭКС

"Чужыя" гзеці

□ Лілія НАВІЦКАЯ

Калі мы прыехалі ў Шчучынскі раённы аддзел народнай адукацыі, у актывах з'явілася наша лекцыя для педагогаў, і наша будучага суб'екта інспектара раёна Сцяпана Станіслававіча Кучука ўбачылі сродоў слухачоў. За прыемнасцю нас, яго судзіла па кабінету спачувальна ўсімхалася, але нічым дапамагчы не магла. Наўрад ці той прымысла.

Сцяпан Станіслававіч устаў і выйшлі з залы — гэта было б непавагай да лектара.

Другі дзесятак гадоў працуе Кучук інспектарам па ахове дзяцінства. За гэты час да яго прычыноўнасці прывяліся і калегі, і ўсе астатнія, з кім прыходзіцца весяці справы. Ён шагу людзей за працягненні і асабістыя якасці, з радкай у нас час адказнасцю стовіцца да сваёй абавязкаў і зусім не гоніцца за славай. Такія людзі сустракаюцца нячаста, і з ім не заўсёды лёгка. Затое тым, дзе ляжае ён працуе, — дзецім з цяжкай, няпоўных сем'яў, якім не пашанцавала з бацькамі, — можна сказаць, пашанцавала са Сцяпанам Станіслававічам. Ні адзін палітэмія дзіцяці лёс не пакінуў ён без падтрымкі.

У інспектара па ахове дзяцінства пасада нядзяцкая. Нават калі маці п'е, гуляе, а то і б'е дзіця, для яго яна ўсё ж мама. А добразычлівыя цёткі і дзядзькі з інтэрнатаў і дзіцячых дамоў — чужыя людзі. І таму перш чым аддаць дзіця ў рукі грамадскасці, Сцяпан Станіслававіч спрабуе выкарыстаць усе магчымасці, каб пакінуць яго з роднымі.

Так адбылося з дзесяцігадовай дзяўчынкай з невялікай адскай ў Шчучынскім раёне. Бацька пакінуў сям'ю, і маля засталася з мамой, якая здалася няшчасна — жанчына памёрла. Бацька ж ні разу не пакінуўся лёсам дачкі. На прапанову забраць да сябе дзіця адказаў адмовай і быў пазбаўлены бацькоўскіх правоў. Не шчасце, дзяўчынка дала прытулак цётцы, сястры дачкі і ў

малой з'явілася новая сям'я. У школе яна лічыцца развітай, стараннай вучанцай. І хоць перажывае, вядома ж, пакінула свой след, з часам дзяўчынка "адагнаецца" сярод родных.

Усяго ж на пачатку 1994 года Сцяпан Станіслававіч змог уладкаваць у прыёмныя сем'і 55 дзяцей. Гэта каля сямідзесяці працэнтаў яго палітэмія.

Але бывае, на жаль, і так, што толькі інтэрнат можа выратаваць дзіця. Такія раэніні заўсёды прымаюцца з цяжкасцю і пакідаюць сумненні ў душы тых, хто вырашае лёс бездапаможнага маленькага чалавечка.

Вось шасцігадовы хлопчык Іваналі з першымі слухам і мовы. Бацька заклікаў не маўляць усны лэйкалытарам, каб дзіця не пераказвала слова. Пасля разводу маці пакінула аднагодовага сына ў бабці і стварыла новую сям'ю. А нікому не патрэбны хлопчык трапіў спачатку ў Лідскі дзіцячы дом, а потым у Парэцкую спецыяльную-інтэрнат для дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без бацькоў. Толькі праз некалькі год маці "успомніла" пра бацькоўскае абавязкі. Аднак, азнаёміўшыся з умовамі жыцця ў новай сям'і, камісія прышла да высновы, што наўрад ці хлопчыку тут будзе лепш. Будучы айначым п'е, грошай не хапае. Ні патрэбнага догляду, ні спецыяльнага паўнацэннага харчавання, ні тым больш медыцынскай і дэфекталогічнай дапамогі родзічы хворому дзіцяці забяспечыць не змогуць. І таму дзяўчыца пакінуў яго пад апекай дзяржавы.

Не справіліся родныя і з выхаваннем чатырнаціцігадовага падлетка. Маці, пакінуўшы яго ў бабці, пераехала ў Гродна, дзе ў хуткім часе нарадзіла дачку. А бабця, як ні стараўся, не змогла справіцца з непаспяхным унукам. Хлопчык трапіў у "дзяржаўны капанію, пацаў прапусціць за-

няткі ў школе, вучыцца горш і горш. Было ясна, што без умяшання школы і раёна малады чалавек сапусце сабе жыццё ў самым пачатку. І калі маці канчаткова адмовілася забраць сына, аддзел народнай асветы вынес заключэнне аб неабходнасці пазбаўлення яе бацькоўскіх правоў.

Перш, чым прапанаваць такія захады, інспектар добра знаёміцца і з самімі дзецьмі, і з іх роднымі. І вельмі часта дзеці пранімаюцца глыбокім даверам да гэтага "чужага дзядзькі". Нездарма ж калегі Кучука з павягай і нават некаторай доляй прафесійнай зайдзрасці распаўсюджвалі аб тым, як падлеткі прыходзяць да яго па парадку і дапамогу ў любы цяжкі момант. Спачатку ён дапамагае ім выбраць прафесію. Потым сочыць за тым, каб маладому чалавеку прадставілі ўсе прадугледжаныя законам льготы. Так, 13 падлеткаў Кучука ў мінулым годзе былі ўладкаваны на поўнае забеспячэнне ў інтэрнаты, ПТВ, ССНУ і ВНУ.

Для многіх Сцяпан Станіслававіч змог адшукаць бацькоў, што хаваўся ад аліментнаў. І не толькі ў бліжэйшых ад Шчучынска раёнах. Напамінікі пра неабходнасць клапаціцца аб уласным дзіцці знаходзілі бацькоў у розных гарадах нашай неабсяжнай да нядаўняга краіны: у Душанбе і Санкт-Пецярбургу, Львове і Омску, Вентспільсе і Цюмні.

А дзяўчаты, тыя наогул прыходзяць да інспектара пагаважыць нават аб асабістым жыцці. Ці выходзіць замуж? Каго з двух выбарыць? І нават жа карыстацца касметыкай! Такія "на сваё" пытанні дзяўчаты часам вырашаюць.

Сцяпан Станіслававіч. Затое калі яны становяцца дарослымі, ствараюць сваё добрае, стабільнае жыццё, гадуецца дзяцей — у іх асабістым шчасці ёсць заслуга інспектара. І, напэўна, менавіта ў гэтым галоўны сэнс яго працы, у параўнанні з якім аднак пашыні слава становіцца другараднай, не самымі важнымі рэчамі.

КНИГАРНЯ

Погляд у галеч— праз
мінуўшыну

□ Алесь КАРЛЮКЕВІЧ

Сёння нам усім нестэ гістарычнай адкацы. Таму, відаць, з дня ў дзень большае на паліцах кнігарняў кніжак па беларускай гісторыі. Пра навіні — свата рознага накірунку і плана — у гістарычна-краязнавым прасіду сучаснага вайчыннага кнігавядання і пойдзе сённяшняе наша размова.

Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт (а дэкладыв — навукова-даследчая лабараторыя гісторыі Беларусі гістарычна) прадставіў шырокаму колу чытачоў (тыраж — 20 тысяч экзэмпляраў) даследна-інфармацыйны дапаможнік "Гісторыя Беларусі". Унікальнасць гэтай працы, якую ажыццявілі група аўтараў, у зэдмалі і правільна навуковае рэдагаванне А. Г. Куханюк і А. А. Яноўскі, якія ацэняюць у тым, што кніга — найлепшы дарадзіца для самастойнай падрыхтоўкі да адначаснага экзамену на гуманітарныя спецыяльнасці ВНУ рэспублікі. Матэрыял, выкладзены ў дапаможніку, размеркаваны па тэмах. У межах кожнай — пяць раздзелаў. У першым прадставілі галоўныя падзеі, якія адбыліся ў азначаны перыяд. Другі раздзел прадставілі значныя асобы. У трэцім — характэрныя тэрміны, паняцці, назвы. Чаргавы раздзел складаецца з характэрных пытанняў па тэме і кароткіх адказаў на іх. Словам, калі вы влікі савольнікі і пас-

пусі... меўся толькі адзін аўтар папулярнага нарыса па гісторыі нашай Айчыны — Язэп Найдзюк, вядомы дзеяч Беларускага нацыянальнага руху ў Заходняй Беларусі. Праўда, дзе выкладзены гісторыі Радзімы зрабіла кнігу ў свой час настолькі папулярнай, што рэдка яе экзэмпляры перапісалі нават ад рукі. Іван Касік дапоўніў кнігу сучасным матэрыялам, які крыху выбявае з кантэксту працы Я. Найдзюка, але, тым не менш, цікавы і зымальны ўжо сам па сабе. "Беларусь учора і сёння" выдана таварыствам Беларускай мовы ім Я. Скарыны і распускоўдзавецца ў шэпіх гэтай грамадскай арганізацыі.

І калі мы дагэтуль здавалі працы агульнага накірунку, кнігі ўсёбедныя, так бы мовіць, то зараз, настолькі вам раю, звярніце ўвагу на кнігу Віктара Сцяпанавіча (Штова "Народная спадчына" (Мінск, "Навука-тэхніка"). Тыраж яе, дарчы, усяго толькі 2860 экзэмпляраў. Праўда, пакуль што выданне гэтае ляжыць у "Кнігарні пісьменніка", недалёка ад кінатэатра "Мір" беларускай сталіцы. Магліва, падзаглавак маніграфіі — "Матэрыялы культуры" — у ласкавых тэалягічна-разнастайнасці — у калісці адб'е ахвоту нават распачынаць зямства з даследаваннем. І дарэмна. "Народная спадчына" — цікавае падарожжа па ўсёй Беларусі, зямства з дружалым дойдзіствам, народным адзінствам, іншымі разлінаванымі матэрыяльнымі культуры. Шырока выкарыстоўваюцца ў кнізе весткі сучасных гісторыяў — гісторыі, археалогіі, географіі, дэлекталогіі, фалькларыстыкі. Я падкастава, рыбалоства, ласіна і ласакічкіныя промыслы, практыка, квалітэты, дэраапрацоўку, ганчарства, пляценне, вёшч, вышыўку і г. д.

1994 год — год 200-х угодкаў паўстання пад кіраўніцтвам Тадевуша Касцюшкі. Падзяка гэтай дадчы — стала прадметам палітычных рознагалоссяў, выствалення прыхільнасцяў і сімпатый. І шкада, што за многімі выказваннямі ў сродках масавай інфармацыі грунтоўна элементарнае няведанне тагачасных — дэрукстадавай даўчэсці — дачей. Чаму б не звярнуцца па аргументы да дарадчы-

гісторыкаў? Магчыма, і да гэтых васьмі кніг: Уладзіміра Емяльянчыка "Паланеж да касінеў" (у паўнагалоску "3 падзей паўстання 1794 года ў краініцтвам Т. Касцюшкі на Беларусі") і Міхаса Грыгор'ева "Войска Вялікага княства Літоўскага ад Сасаў да Касцюшкі (1795—1794)". І калі першыя з кніг пачыналі свет у выдавецтва "Беларусь", то другое даследаванне — толькі дзякуючы прыватнаму выдаўцу Зміцеру Салоскіну. Пра характар "Паланеж да касінеў" выразае гаворачы наступныя словы з прадмовы "Да чытача": "Аўтар ставіў сабе за мэтаў расказаць пра забыты "беларускі след" у паўстанні 1794 года. Гэта — адна з першых спроб у такім накірунку. Не ўсё ўдалося ахапіць, не дастаткова поўна выказацца аб усім. Дадзена кніга, разлічаная на шырокае чытанне, — толькі падступ для далейшых пошукаў і зноўдак".

Даследаванне ж Міхаса Грыгор'ева ўражае багатым інфармацыйным матэрыялам, мноствам ілюстрацый. Знаёмства з "Войскам БК..." даспаздаванне, што з часам будзе выдана і сапраўдны альбом беларускай вайсковых форм.

Чытач, які цікавіцца гісторыяй, ужо забавіў традыцыю выдавецтва "Мастацкая літаратура" збіраць сваеасабілы гістарычна-публіцыстычны альманах "3 гісторыі на "Ві". Толькі што пачынуў свет траці яго вытук. Не гэты раз укладальнік і аўтар уводнага слова — Янка Запруднік. Ізноў жа прадставілае выданне — кароткай чытаць за прадмовы (у кнізе захоўваецца правалі беларускіх эміграцыйных выданняў): "Вы трымаеце ў руках кнігу, якая дасць вам уяўленне пра беларускую палітычную эміграцыю, у асноўным, канца 1940-х — пачатку 1950-х гадоў: пра ідэалагічныя погляды, палітычныя кірункі, арганізацыйныя праблемы". Да слоў Янкі Запруднікі вяртае дадчы, што ў кнізе "3 гісторыі на "Ві" — публікацыі, што даюць уяўленне аб нацыянальнай беларускай ідэалогіі на пэўным адрэзку часу. Сярод аўтараў зборніка — Станіслаў Станкевіч, Леў Акішчэвіч, Мікола Куліковіч, Антон Адамковіч, Юрка Вішчыц і шмат хто яшчэ.

Спроба "Кнігарня" — спроба не абсыці ўвагі кожнаму большае значную ластаўку ў беларускім кніжным выданні. Будзем толькі рады, калі ўсклад за газетнай і папулярнага чытацтва і то ласкавага анаталіі да нас у дом завітае новая кніга. Тым больш сёння, калі пісьмісты прадракоў будучым пакаленням сучаснае абедухаўленасці. Да сустрачы і новых вай кніжных набываў! Няхай жа на гэты заўсёды хапае грошай у вашых кішэнках!

РОДНАЕ СЛОВА

Гаворым па-беларуску

Зьміцер Санько "Малы руска-беларускі слоўнік прыказак, прымавак і фразем"

Слышав зван, да не звет, откуды он — Гавораць, гамоняць, ды і не дадзюць, дае зноўчэй, зван, да не ведае, дае ён: Укумы не прападзе, не прычыне, то пераказвае; Няхай бы яшчэ гаманілі, каб ведалі, дзе званілі.

Смех без прычыны — прызнак дурчынны — Па латках пазнаць купюга, а па смеху — дурнога; Дурна па смеху пазнае.

С хмыль дай м і шаліце — Хоць у будучы час, аб'я з кахання быць; Хоць пад лаўкаю сядзець, аб'я на хароша глядзець; Хоць б'е хлеба пасяджу, але жа на любяга пагляджу; Хоць у адной лэй (сарочцы), аб'я па любі.

С міру по нітке — галому рубашка — Крыху да крыху —

збярэцца торба; Нітка да ніткі — бадзуну сарочка; Зане не да зярня, будзе пачынаць мерзіць.

Сняжы голову, по волосам не ллечут — Як не стала хлеба, дык і нож не трыба; Дзе прапала кароўка, там няхай і вярхоўка; Чорт па той траве, калі барану па галаве; Не да параст, калі свая смаліць; Няма чаго зубы правяраць калі сарвае гаспадару.

Солдат спіт — служба ідэ — Кухар спіць, а суні кліпць; Бабака спіць, а гусей пасе.

Соловья бастим не кормит — Салаўі пюць, ды хлеба не даюць; З гутаркі хлеба не насьці; Усялякая гамонка да хлеба добра; Што па той чэці, калі няма чаго есці.

Старого воробья на мякине не проведешь — Старога ліса не ашукае; Старога вераб'я на пшэніцы зноўчэй (не падману).

Старость — не радость, не красное дни — Старасць — не радасць, а смерць — не пацеха; Старасць — не радасць, а маладосць не на век; Старасць — не радасць, а горб — не карысць; На старасці і ўлетку холадна; Старая баба і ў пярэчку на пачы мэрззе.

Стыд не дим, глаза не выест — Грыз — не караста, сорам — не караста; Ад сарамы карысць няма; Хоць саромна, ды скаромна; Сорам не воран — воны не выдзубе; Ад саромы воны не павылазце; Сорам можна і ў кішэні схавачы; Калі сорам, дык закрыйся.

Сытый голодного не разумеет — Багаты беднаму не спагадае; Сыты голодному не спагадае; Грошюны (заможны) бедка не спагадае; Здаровы не верыць хвораму, а багаты — беднаму; Хто сам бяду не знае, той беднаму веры не дасць; Багаты не ведае, чым бедны абведае.

Там хорошо, где нас нет — Добра там, дзе нас няма; Не Падолі праці па калі, а мы прыйшлі і там іх не знайшлі; Не вароты пірагома падпіраць.

Терпи, казак, — атаманом будешь — Цярпі гора, будзеш й мёд; Цярпі, Грышка, карчама блізка; Хто цярплівы, той ішчэлівы; Без цярплівасці няма збавлення.

Барис САФРОНЕНКА.

СВЕЦКАЯ ХРОНИКА

Кватэра — таксама частка славутасці

Цяперашні год аказаўся багатым на наваствелі славутасці. Чамусьці менавіта зараз здзяйсняюцца мары многіх "зорак" эстрады і тэлебачання пра паўнацэннае жыллё. Пасля двухдзёнага прахажвання ў гасцініцу перасяліцца ў новую кватэру ў Замаскавароччы Уладзіслаў Лісцэў і яго жонка Альбіна. Каштавалі цяперашнія апартаменты ім у 60 тысяч дэлару. Прыкладна столькі ж Улад і Альбіна патрацілі на тое, каб абсталяваць жыллё на свой густ. Нічога дзіўнага, Альбіна — мастак па спецыяльнасці, эстэтычны густ Улада налі ацаніць тэлеглядчы. Асабліва шмат сіл і энэргій пайшоў на афармленне ваннага пакоя. На прыступках для сходу ў ванну ўстаноўлены керамічныя цацкі з Кітая, душ і краўны для равакіны Улада набыў у Гродні пад час вясенняга круіза туды перадачы "Поле цудаў". У Германіі набыты

франкі для ваннай — яны з пластыку пад метал. Для Улада Лісцэва гэта ўжо траціца кватэра — папярэднія ён высакародна пакідаў сваім жонкам.

Прыкладна ў гэты ж час пара Прасяняжыч-Арбакітэў Фехала ў трохпаловай кватэры ў Бетавой. Гаспадары аформілі яе ў "зыходні" стыль: максімум белага, чорнага мэбля, карыцы ў манеры імпрэсіянізму. На наваствелі прысутнічалі, між іншым, Вяціцкая, Башчокін, Дзіма Малайку, браты Міхайловы, Федзя Бандарчук, які, паводле водгукў сведка, павалі вельмі дарагія гаспадару кніжныя паліцы. Сама Крысціна кінута ў пустую, з-за нязграбнасці Бандарчука, сцёну вельмі зорны торт. І жадаючы чалавек са сцяной, зліваючыся крэм і шкафалі.

Гэта наваствелі адбылося ўжо пасля "бацькоўскага" пачынаў і Філіпа Кіркова. Яны

абсталявалі сабе жыллё з трох разамешчаных на адной ласейнай плазмовы кватэры, у доме, дзе юны Філіп жыў разам з бацькам Бедрасам Кірковым і маці Вікторыяй Кірковай. Пара спадзяецца, што на новым месцы камфорт жылля будзе дэпалінацыя мілімі настальнічымі ўспамінамі Філіпа аб сваім дзяцінстве.

Здаволіў у цяперашнім годзе свае жылльвыя прэтэнзіі і спявак Сяргей Пенкін, які ў параўнанні з іншымі "зоркамі" эстрады патрабаввае самай якія і гаварыць за свае канцэрты. Яго патабаванні не заўсёды задавальняюць, таму і канцэрты Пенкін дае папулярна мала, зато ўжо калі выступілае — атрымліваецца і відзішча, і вельмі выгада. Ва ўсім разе менавіта пастысеры сольных канцэртаў у Рэспі ён змог пераехаць з аднапаловай кватэры ў пяціпаловай у цэнтры

горада, яшчэ купіў сабе шыкоўнае футра, а на дзень нараджэння запрысці 800 чалавек і арганізаваў ім раскошны стол, на што і патраў, паводле яго слоў, усе грошы, якія былі ў яго пасля выступлення ў "Рэспі". Затое будзе што ўспомніць.

А вось Рому Жукаў, эстраднага зорка якога пачала паводле меркаванняў крытыкаў, памалу гаснуць, вымучаны быў пакінуць вельмі надарную кватэру і перасяліцца ў іншую, адрас якой трывае ў вялікім сакрэце. Адыёлю гэта пастыта таго, як ракецёр стаў вельмі настальна дамацацца ў Жукава па тэлефоне яго кроўна зябленых.

Так што, сустракаюцца на шляху "зорак" і цярці.

Барис САФРОНЕНКА.

УЗНАГАРОДЫ
СЦІНГА

Сцінг прызнаны самым папулярным брытанскім выканаўцам, які скарэй Амерыку. Спэвак прысутнічаў у Лондане на чырвоным ўручэнні ўзнагарод брытанскім кампазітарам за лепшую музыку, выкананую па амерыканскаму радыё і тэлебачанню, дзе і атрымаў дзве галоўныя ўзнагароды. Лепшы песняй 1994 года была прызнана песня Сцінга "Калі я калі-небудзь страчу веру ў цябе".

"ЗОРНЫЯ
ВОЙНЫ"

ПРАЦЯГАЮЦА

Дойгачаны фільм-працяг "Зорных войнаў" стане першым на новай Галівудскай супер-студыі.

Рэжысёр Джордж Лукас пачаў ужо работу над сцэнарыем для новага сёму "Зорных войнаў", які будзе выхадзіць толькі ў 1997 годзе. Пагадворачы, што студыя, створаная выдатным трыо — Сцэнарам Спілбергам, Дэвідом Джэфарсам і Дэвідам Джэфарсам — плануе зняць яшчэ і працяг паспешага напісанага фільма "Адсюль да вечнасці".

СІНАТРА
ЗДЫМАЕЦЦА ў
КІНО

Фрэнк Сінатра будзе выконваць ролю ў фільме свайго дачкі Ціны.

Легендарны выканаўца эстрадных песень згадзіўся іграць разам з Алімпіяй Дукіа, якая будзе выконваць ролю яго страсці, паклоніцы ў родным горадзе Сінатры Хабане, штат Нью-Джэрсі.

ШВАРЦЭНЕГЕР У
РОЛІ
ПРАЗДЖОСЕРА

ГАРЧЫЧНІК

Гары яны гарам

І прыходзіць часна падмацаць.
Пасядаць аднаму ля кастра...

Узгаду ў полі цяпелыя,
Свае сумныя вершы спало...

І на сямі вятрах касцёр гарэў,
А сёння і поплу не адшукваю...

Віктар ШНІП.

Вельмі хочацца трапіць у вечнасць,
Знакітым так хочацца стаць.
Не лічыць пачынаць каб нечым,
Не ўлікаю, што мусіць пісаць.

Каб ішоў — і мяне пазнавалі,
І шпатель з павагаю — Шніп!
Каб і кніжкі штогод выдавалі,
Каб яны — а не я да іх ліп.

Толькі шотландскае сэрца,
Пёс ужо ні аб чым не маю.
Узгаду ў полі цяпелыя,
Свае сумныя вершы спало.

Хай спадзіць яны з сэрца, як камені,
Мусіць, пэўна, не тое пісаць.
І касцёр запаліў я нагамі,
Каб і поплу не адшукваю.

Грэшнік

Так, я ўжо не святый...

Я вершы чытаў на пакосе...

Кухарка была заводною...

Няжко і я ў інакшым стаў,
Няжко і я ў грахах па вушкі?

Алег САПУК.

Бягуць гадзі. Мінаюць даты.
Але ўспамінаў лёгкі дым
Мяне вяртае зноў у хату,
Дзе быў і некалі малым.

Аднойчы, добра помню, маці
Сказала: "Як жа ты падросі!
Даволі ўжо сядзець у хаце,
Шыюць-ка зранку на пакос".

Там шчырава я — міне паверце,
Аж стала цёмна ў галаве,
І каб спачыць крхну, і вершы
Чытаў гадзіны, паўна, дзве.

Была кухарка заводною.
Бліскі падсела ставалі.
Свайго гарача рукою
Мне шыю моцна абвіла.

Зяўдала нешта нашы душы,
І добра мне было тады.
З тае пары ў грахах па вушкі,
І нят у вершах не святый.

Георгій ЮРЧАНКА

Салодкія ўспаміны

Рукі. Разлука. Рэўнасць. І рака.

Гармонія,
суладдзе,
раўнавага...

Ніна ЗАГОРСКАЯ.

Снежань. Дарога. Вятрыска. Завя.
Хата. Гармонія. Ляды. Перабор.
Скокі. Чаканне. Жаданне. Надзея.
Позірк? Поціскі?
Рэўнасць. Дакор.

Клітвы. Угаворы...
Уздых. Дараванне.
Шчасце. Абыркі. Туленне. Сцяна.
Рукі. Запалка. Козыт...

Сайтан? Сяйтан?
Бацька. Пытанне...
Папушка...
Спіна...

Напішы

Напішы... За выстылым пяром
Я ўбачу ўсё, што не міне...

Мясца серп
Тарпіў
І вірамі
У розвады
Малоу.

Алесь КАМАРОЎСКІ.

Жорны фарбаў мінцы густо шэрань.
Хустай мрой усплэшч кінтыяны лэй.
Мне з бунта часу зяўся шэры
Пыл смугі мінцавай надзеі.

Вакамі, думімі, як прыкіта,
Законе мудры запалет.
Прыкладзеца ў розвады сусвету
Спахліплых дён мінцавы след.

Напішы мне ў хрумсткую завею
Тым пяром, што сам імкнў займець.
І сёбе не надта разумею,
Мо ідзе далёка зразумець...

Васілішкі! Кітаскі!
Васілішкі! Кітаскі!

Васілішкі! Кітаскі!
Васілішкі! Кітаскі!

Васілішкі! Кітаскі!
Васілішкі! Кітаскі!

Васілішкі! Кітаскі!
Васілішкі! Кітаскі!

Васілішкі! Кітаскі!
Васілішкі! Кітаскі!

Васілішкі! Кітаскі!
Васілішкі! Кітаскі!

Васілішкі! Кітаскі!
Васілішкі! Кітаскі!

Васілішкі! Кітаскі!
Васілішкі! Кітаскі!

Васілішкі! Кітаскі!
Васілішкі! Кітаскі!

Васілішкі! Кітаскі!
Васілішкі! Кітаскі!

Васілішкі! Кітаскі!
Васілішкі! Кітаскі!

Васілішкі! Кітаскі!
Васілішкі! Кітаскі!

Васілішкі! Кітаскі!
Васілішкі! Кітаскі!

Васілішкі! Кітаскі!
Васілішкі! Кітаскі!

Васілішкі! Кітаскі!
Васілішкі! Кітаскі!

Васілішкі! Кітаскі!
Васілішкі! Кітаскі!

Васілішкі! Кітаскі!
Васілішкі! Кітаскі!

Васілішкі! Кітаскі!
Васілішкі! Кітаскі!

Васілішкі! Кітаскі!
Васілішкі! Кітаскі!

Васілішкі! Кітаскі!
Васілішкі! Кітаскі!

Васілішкі! Кітаскі!
Васілішкі! Кітаскі!

Васілішкі! Кітаскі!
Васілішкі! Кітаскі!

Васілішкі! Кітаскі!
Васілішкі! Кітаскі!

Васілішкі! Кітаскі!
Васілішкі! Кітаскі!

Васілішкі! Кітаскі!
Васілішкі! Кітаскі!

Васілішкі! Кітаскі!
Васілішкі! Кітаскі!

Васілішкі! Кітаскі!
Васілішкі! Кітаскі!

Васілішкі! Кітаскі!
Васілішкі! Кітаскі!

Васілішкі! Кітаскі!
Васілішкі! Кітаскі!

Васілішкі! Кітаскі!
Васілішкі! Кітаскі!

Васілішкі! Кітаскі!
Васілішкі! Кітаскі!

Аляксей ГАРДЗІЦКІ

ГЭТЫЯ ПІСЬМЕННІКІ

Прадбачлівыя жартаўнікі

У час вучобы Адама Мальдзіса на ўніверсітэце яго аднакурснік напісаў і павесіў пакуку аб'яву: "Хто знайшоў 15-ты том збору твораў Адама Мальдзіса, просьба вярнуць у бібліятэку".

Прычым адна студэнтка і падумала: Адама Мальдзіса я ведаю, а Мальдзіса, які напісаў пакуку, таму, зусім не чытае. Падышла ў бібліятэку. Супрацоўнікі правярылі па картэжцы і казалі, што ёсць прамы Мальдзіс і то яны ў спецыфіцы, а кнігі Мальдзіса няма ні там, ні ў самой бібліятэцы.

Не ведала студэнтка, што сюды трэба прыйсці праз гадоў сорок, калі ў Адама Мальдзіса сапраўды будзе выданае літвіншчае кніжачка.

Бабульчына здзіўленне

Ідзе чарговае шотландскае сэрца на радзіне Якуба Коласа. Першы прамойца зачытае вядомы радкі паэта: Мой родны кут, як ты мне мілы.

Забачыць ідзе не мае сільны.
Гэтыя сумныя радкі чытае другі прамойца, тэці, чэверыткі.

Бабуля спужае іх і прамойцаў:
— Гэта ж праба, выходзіць, што Колас напісаў усё адын вершык, а як багата людзей тут набірала.

3 чым лепш прыходзіць да суседа?

Максім Танк некалькі разоў, як у 1956 годзе прыехаў на сям'ю ў горад Адама Мальдзіса польскі паэт Уладзіслаў Браньскі, і яны з групай беларускіх пісьменнікаў паехалі на Наваградзкіна. Вышлі з музея паэта, а ў скверы сабраліся калёны, і людзі шкавалі:

— Кажуць, што прыехаў унук Міхаліч, дзе ён, каторы?

— Мы тут усё ўнукі Міхаліч, — адказаў Уладзіслаў Браньскі.

Калі пасля абеду пісьменнікі выйшлі з рэстарана і ступілі на плошчу, Браньскі падышоў да Максіма Танка, абшар яго і працягнуў заваруць: "На гэтай зямлі і вазоў у лясных, Пліскаўскага, тут загінулі мае сябры, легіянэры".

Максім Танк падумаў: Браньскі ваяваў і ў яго родных месцах — у раёне сталіцы Кіева і ў Кіеве. Але ж не плакаў жа шмат разоў з ім. І тут жа сказаў гасцю:

— А чаго ты сюды з вітэкаў ішоў? Прыехаў бы з паўлітэраў і ідзе супраць іх, як сёння.

Шаранговы Ян Гушча

Паэт і перакладчык беларускай літаратуры на польскую мову жыве ў Польшчы. Яго суседзям на плячох быў генерал. Як гэта і вядома ў Польшчы, на дзяржаву суседа з'явілася медаль, але на ёй было выявавана не польскі прэзідэнт, а генерал, а ў вайсковым званне: генерал. Тады паэт заказаў сабе медаль з надпісам "Шаранговы Ян Гушча".

Некалькі разоў генерал медаль знімаў: самалёбства не дазваляла высокаму чыну жыць на адной плячоў з "шаранговымі", радавымі.

КІНААФІША МІНСКА

Дні японскага кіно

Краіна ўзыходзячага сонца. Што мы ведаем пра яе? Тое, што гэта несумненны тэхнічны лідэр у свеце. Вядома таксама, што практычна не мае сваіх унутраных рэсурсаў. Японія знаходзіцца сярод вядучых краін свету па эканамічнаму дабрабыту. І гэта прыклад таго, як павінна быць эканомія ў сваім ідэале. Аднак, акрамя ўсяго гэтага, ёсць і іншы бок, не менш выдатны, чым першы: гэта культура Японіі, яе спецыфічныя традыцыі, звычкі. Што ж датычыцца мастацтва, то яно мае ў сабе ўсё гэтае ж сама вымаганне культуры Японіі. Кіно Краіны ўзыходзячага сонца таксама ўнёсва сваю лепшую частку ў развіццё сусветнага кінематаграфу. Прыемна адзначыць той факт, што ў гэтай краіне ўзнік першы мастацкі фільм, аўтар якога Акіра Курасава. Каната Сінда, Нагіса Акіра, Сэба Імамура і многіх іншых, каб гаварыць пра несумненную значнасць японскага кінематаграфу. Прыемна адзначыць той факт, што ў гэтай краіне ўзнік першы мастацкі фільм, аўтар якога Акіра Курасава. Каната Сінда, Нагіса Акіра, Сэба Імамура і многіх іншых, каб гаварыць пра несумненную значнасць японскага кінематаграфу. Прыемна адзначыць той факт, што ў гэтай краіне ўзнік першы мастацкі фільм, аўтар якога Акіра Курасава. Каната Сінда, Нагіса Акіра, Сэба Імамура і многіх іншых, каб гаварыць пра несумненную значнасць японскага кінематаграфу.

10 лістапада
"МАСКАВА": "Рэмба-3"***
13.30, 15.30, 17.30, 19.30, 21.30.

"КАСТРЫЧНІК":
"Скалява" — 14.30, 16.30, 18.30, 20.30. Музычна-папулярная праграма "Макшоу" — 21.30.

"АУРА": "Вялікі" (д) — 14.30. "Успелінальная страціць"*** — 12.30, 16.30, 18.30, 20.30. "Самаволка" — 13.00, 17.00, 19.00, 21.00. "Я прыйшоў з мірам" — 15.00.

"БАРЭС": "У. напярэмку сонца" — 12.00, 13.50. "Каралішчэ"*** — 11.30, 15.00. "Радасці ітмнанага жыцця"*** — 13.20, 16.50, 18.30. "Імперыя пацуды"*** — 15.40, 17.30. Інфармацыйна-папулярная праграма — 20.30.

"ВІЛЬЮС": "Пятая малая" — 12.00, 15.20. "Скарпіна" — 13.50, 17.10. "Эмануэль"*** — 18.40, 20.10. Дарожныя — 14.20.

"ДРУЖБА": "Паўзком ад гангстэраў" — 13.40, 17.10, 18.50. "Самалёт ляціць у Расію" — 15.20. "Японская лэдзі Чатерлей"*** — 20.30, 21.50. Відэабар працуе з 12.00. Інфармацыйна-папулярная праграма — 19.30.

"ПАРТЫЗАН": "Адзін дом" — 13.30 (д), 16.50. "Школа ўчэх"*** — 15.15, 18.30, 20.20 (д).

"ПЕРАМОГА": "Скалява" — 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 21.00.

"САЛЮТ": "Паўзком ад гангстэраў" — 13.30, 15.10, 16.50.

З'яўленне на небе яркай каметы было і заставіла самай прыгожай, нябеснай, зоркай, астраногаў, і пісьменнікаў не ўпусціць выпадку, каб анісць вельмі радкае вядоства. На небе з'явілася тэмаўнае сцяжыла, кожны вечар яго ўсё мацней разгаварыць, разбавіць і ў рэшце рэшт, гэтыя з'яўленні настолькі ярка, што з'явіліся сваім святлом нават Мясца. А з непраўдзявы гасці вырываюцца, часам на паўнеба, бляжкі каметы хвост.

Каметы з'яўляюцца вядома і на людзей жах. У іх бачылі "вострую" божка гневаў, нябесны знак, які прадказваў асобным людзям і цэлым народам розныя няшчасці.

Адна з яркіх камет з'явілася ў 44 годзе да н.э., праз некалькі дзён пасля завабства Юлія Цэзара. Рымляне меркавалі, што "сваціла Юлія" — гэта душа Цэзара, узнесена на неба. Пра гэтую камету ўспаміналі Сенека, Пліній старэйшы і іншыя летапісцы і пісьменнікі Старажытнага Рыма.

...Сотні людзей бачылі яе — апалядае вядоства каметы 1527 года. — І ўсім яна здавалася крывавага колеру. На ярышні яе бачылася сганутая рука, якая трымала цяжкі меч. Па абодва бакі ад промняў назіраліся многія ўздымаюцца, асабліва сярод кінжалы і крывавае шпаты, сярод якіх адвечныя галовы з кудлатымі валасамі і бародамі.

А колькі жыху выклікала паведамленне аб праходжанні Янілі пра хвост каметы Галее ў 1910 годзе! Але і на гэты раз нічога страшнага не адбылося. Янілі і яе жыхары засталіся непашкоджанымі.

Здавалася б, падобныя жахі засталіся ў далёкім мінулым. Цяпер нават школьнікам добра вядома прырода "валасціх зорак-камет". Яны даследуюць не толькі з дапамогай тэлескопаў, але і непасрэдна аўтаматычнымі касмічнымі апаратамі. Астраномы ў большасці выпадкаў упэўнены, што прырода камет — гэта старажытны камет, якія назіраліся ўжо раней, а адкрыццямі новае, дастаткова дакладнае разлічваюць іх арбіты.

Аднак "жывы курылка" ўспомніце розныя "прасторы", якія з'явіліся ў сусвеце астраномаў багвардзюроўкай Юпітэра асколкамі каметы Шумейкер-Леві-9, рознымі тлумачэннямі гэтай падзеі.

Але чытачы могуць запытацца, што нельга пачуваць выклікае каметы, якія назіраліся ўжо раней, а адкрыццямі новае, дастаткова дакладнае разлічваюць іх арбіты.

Успомніце так званы "Тунгускі метэарыт", які, на думку большасці вучоных, быў ядром невялікай каметы. А калі б гэта адбылося цяпер і не над Заходняй Сібіры?

Невядома, што міжнародная праграма пошуку камет і кантролю за новымі касмічнымі аб'ектамі, якія рухаюцца ў бок Зямлі, атрымала назву "Аналізіс".

Значыцца, ядро каметы ці невялікай астраногаў, якія меркаваў "бацька"

Пасля 31 студзеня 1995 г. асобныя мянушкі права на літвінскую куплю акцыяў, купляючы іх па курсавую кошту, зніжэння на 20%.

50%, або 5235 (пяць тысяч дзевяці тысяч) пачынае прасты імяныя акцыяў, належаць дзяржаве, рэалізуючыя чакі ў адпаведнасці з дзеючымі заканадаўствам і парадкам, устаноўленым Міндзяржаўствам Рэспублікі Беларусь.

Парадак выплаты і памер дывідэндаў вызначаюцца агульным сходам акцыянераў па выніках працы таварыства за год.

З перспектываў эмісіі акцыяў таварыства "Сігма" можна пачынаць у будучыні таварыства па адрасу: г.Мінск, вул. Кавіцка, 17а, к. 1, 7-ы паверх, тэл. 78-89-33, кожны дзень, акрамя суботы і нядзелі, з 9 да 17 гадзін.

Згодна з даручэннем Міндзяржаўства Рэспублікі Беларусь, да 31 студзеня 1995 года праводзіцца льготны продаж 50% належаць дзяржаве прасты імяныя акцыяў, або 5235 (пяць тысяч дзевяці тысяч) пачынае прасты імяныя акцыяў, належаць дзяржаве, рэалізуючыя чакі ў адпаведнасці з дзеючымі заканадаўствам і парадкам, устаноўленым Міндзяржаўствам Рэспублікі Беларусь.

Парадак выплаты і памер дывідэндаў вызначаюцца агульным сходам акцыянераў па выніках працы таварыства за год.

З перспектываў эмісіі акцыяў таварыства "Сігма" можна пачынаць у будучыні таварыства па адрасу: г.Мінск, вул. Кавіцка, 17а, к. 1, 7-ы паверх, тэл. 78-89-33, кожны дзень, акрамя суботы і нядзелі, з 9 да 17 гадзін.

Згодна з даручэннем Міндзяржаўства Рэспублікі Беларусь, да 31 студзеня 1995 года праводзіцца льготны продаж 50% належаць дзяржаве прасты імяныя акцыяў, або 5235 (пяць тысяч дзевяці тысяч) пачынае прасты імяныя акцыяў, належаць дзяржаве, рэалізуючыя чакі ў адпаведнасці з дзеючымі заканадаўствам і парадкам, устаноўленым Міндзяржаўствам Рэспублікі Беларусь.

Парадак выплаты і памер дывідэндаў вызначаюцца агульным сходам акцыянераў па выніках працы таварыства за год.

З перспектываў эмісіі акцыяў таварыства "Сігма" можна пачынаць у будучыні таварыства па адрасу: г.Мінск, вул. Кавіцка, 17а, к. 1, 7-ы паверх, тэл. 78-89-33, кожны дзень, акрамя суботы і нядзелі, з 9 да 17 гадзін.

Згодна з даручэннем Міндзяржаўства Рэспублікі Беларусь, да 31 студзеня 1995 года праводзіцца льготны продаж 50% належаць дзяржаве прасты імяныя акцыяў, або 5235 (пяць тысяч дзевяці тысяч) пачынае прасты імяныя акцыяў, належаць дзяржаве, рэалізуючыя чакі ў адпаведнасці з дзеючымі заканадаўствам і парадкам, устаноўленым Міндзяржаўствам Рэспублікі Беларусь.

Парадак выплаты і памер дывідэндаў вызначаюцца агульным сходам акцыянераў па выніках працы таварыства за год.

З перспектываў эмісіі акцыяў таварыства "Сігма" можна пачынаць у будучыні таварыства па адрасу: г.Мінск, вул. Кавіцка, 17а, к. 1, 7-ы паверх, тэл. 78-89-33, кожны дзень, акрамя суботы і нядзелі, з 9 да 17 гадзін.

Згодна з даручэннем Міндзяржаўства Рэспублікі Беларусь, да 31 студзеня 1995 года праводзіцца льготны продаж 50% належаць дзяржаве прасты імяныя акцыяў, або 5235 (пяць тысяч дзевяці тысяч) пачынае прасты імяныя акцыяў, належаць дзяржаве, рэалізуючыя чакі ў адпаведнасці з дзеючымі заканадаўствам і парадкам, устаноўленым Міндзяржаўствам Рэспублікі Беларусь.

Парадак выплаты і памер дывідэндаў вызначаюцца агульным сходам акцыянераў па выніках працы таварыства за год.

ХАТНІ ЭКРАН

10, чацвер

Беларускае тэлебачанне
8.00. Наіны.
8.10. Пяць хвілін на жарты.
8.15. Дайджэст.
8.25. "Маш каханне, мой смутак".
8.30. Пахалі.
8.40. Ваенны куір.
8.45. Зусім сакрэтна.
8.50. "Саміт-Барбара".
8.55. Тэлеагата.
9.00. Сялянскае пытанне.
9.05. Міхайлаўскі рэпартаж.
9.10. "Урадуеце нашы душы", "Першы муніцыпальны".
9.15. Там-там навіны.
9.20. Свята кожны дзень.
9.25. "Кубак Крамля".
9.30. Буаі.
9.35. У свеце арты і мотаспорту.
9.40. Свая гульня.
9.45. Падарожніцкі.
9.50. "Саміт-Барбара".
9.55. Штоста пацуды.
10.00. Ніхто не забыты.
10.05. "Кубак Крамля".
10.10. "Шырма".
10.15. Зоркі гавораць.

Санкт-Пецярбург
12.00. 14.30, 18.30, 21.30. Інфарм ТБ.
12.10. "Будзь мамі сланом".
12.20. "Німецкая хваля".
12.30. 14.25, 18.20, 17.35, 19.25. Музычна-хатні экан.
13.00. Хуткая дапамога.
13.10. Урок німецкай мовы.
13.20. "Беларускі каледж".
13.30. "Пякар і гульня", "Ну, пачавай".
13.40. "Пачавай".
13.50. "Пачавай".
14.00. "Пачавай".
14